

BIZIA EMAN

Arrezkero beti —ta mundua mundu dan arte olaxe— gizona ta emakumea alkartu egin dira. Zertarako? Ba-dakigu. Jaungoikoak emaniko lanari ekiteko; bizitza berriak eratu ta mundua ugaritzeko.

Gazte bi ezkondu zaizkigu, ta sukalde berri bat antolatu dute beren ezkontze ta alkartzez. Maitasuna dute lokarri. Dena dakusate eder, zoragarri; beren ezpain ertzetan zorionaren irripar goxoa loratzen. Egunak, astoak, illabeteak joan dira, ta maitasun-lokarriz bildutako bi biotzak frutua eman dute: seme bat agertu da sukaldean. Izaki berri bat! Lenengoa! Egun nabaria egiaz sukalde gaztean! Senar-emazteak gaurgero ez dira senar-emazte bakarrik. Une oratetik aita ta ama dira.

Eta eskola berri baten sartuak dira. Ortxe ikasiko du aitak, egunean egunean, baktzean pixkat, aita izatea zer dan; amak

ere berdin, aurtxoa aziaz dioalarik, igarri, estalgetu ta ikasiko du amari dagozkion ardurak, ama izatea zer dan. Amatasuna! Amatasuna! Jaiotza berri bakoitzak bete-bear eta erantzunkizun berriak dakartzki, baiña poz-aldi berriak ere bai. Orrela azaltzen dute bikote batzuk. Oraindik ezkonberri dira auek; aiek, ordea, ezkondata luzaro bizi diranak. Denak agertzen digute mundura seme-alabak ekarri dituztelako poza.

LUDI ARRIGARRI BAT

Ume pilloa daukan aita. Mundu txiki bezela da beretzat aur berri bakoitzea. «Laster, amar egun barru —dio— nere emaz-

teak aur berri bat emango dit. Lau ditugu lendik ere. Biotzikara leunez begiratzen ditut aren itxura baldrasa, aren berna-zangoen puztua, aren igiera trokotsak. Eta berak ere, moldakaitz eta itxusi aurkitzen delata, usteko du sarri. Baiña ez, orrela ere txeratsu, itz goxoz ta samur agertzen nakio! Ala ere, tira, maiz ez dakit nola au berari adierazi. Gizonak ere, ba, bere lotsa, bere erabidea du; ta emakume batek ez digu errez ulertzen.

Dana dala, pozik bai ikusiko nukeala xorta ura gabe. Aurra be bean du lendabizi, ta oso gaitz egiten zaio berarekin ibiltzea. Baiña artegaz ere bai nago. Nola arterik gabe? Gauzarik asko jakin nai nituzke. Nolako arpegia izango ote du aur berriak? Seme ala alaba izango ote? Edurne'ren antzera begiak urdin eukiko ote ditu, ala beltzak lñaki'k bezela? Eukiko degun au bostgarrena izanik ere, X ordua urbilduaz doan birtartean, gure artegatasuna Aitor, gure len-semea, jaio zanean bezelakoa da. Berdinberdiña, bai!

Gogoan det oraindik Aitor'en jaiotza. Nere emaztea etzan aspertu oi egunak zen batzen; eta bera, gure aurtxo begi aurreratu zitzaigunean, ni ez nintzan nekatzen aren arpegikera, aren musu-belarriak, esku-txoak, ankatxoak, aren gorputz osoa mires-ten. Emazteak, egia, parre egiten zuen nere lepotik. Guztiz arroska aurkitzen zan, jakiña; ala ere, bazuen, agiri zanez, ondamu ta bekaitz pixkat ere. Ain dezu ez-

kutu ta naspilla ama izatera eldu dan emakumearen biotza...

Aitor bait-zan ain eder, ez genduan uste oberik izango genduanik! Edurne jaio zanean, ordea, bien artean bat aukeratu bearra izan ba'genu, larri ibilliko giñan. Orobat lñaki eldu zanean ere. Guretzat, ezin dezakegu ukatu, seme naiz alaba bakoitzaren jaiotza jzan zitzaigun beti alaitasun-zio ta motibu berria. Bat-berak ere eztu besteen antzik, ez gorputzez ez barne-gunez. Arri-turik gauzka onek; aita ta ama berberak jzan, nola jaio ditezken, gure seme-alabak bezela, izaki onen ezberdiñak.

MAITASUNA AZI TA UGARITU

Nik bai poza asmatu —dio emakume batek— nere sabelean aur bat neramalaren segurutasuna izan nuen egunean! Oraindik izaki txiki ta illuna, benetan, Joseba'ri nion maitasuna —baita begiera ere— egun osoan gcorazten zidana. Nik, igarri gabe, esker-rrak eman oi nizkion Joseba'ri, bein edo bein ama jzango nintzala esan zidalako. Eta askotan, biok alkarrekin, aur onetzaz itze-gin oi genduan; bai, oindiño nere barnean gorderik zegoen aur onetzaz, guretzat oraindik ezagun etzan onetzaz. Eundaka asmo, burubide ta erabaki eio ta artu oi genitun, oraindik jaiotzeko zegoen aur oni begira.

Emazte gazteak izan oi duten bezela, nik ere ba-nuen beldur pixkat erdi-eguna gogora ekartzerakoan; baiña Joseba nere alboan izango nuela jakiñik, arnas ta indar berriz bizkortzen nintzan. Dena zijoan ondo: ez det, ez, iñoiz ere aitzuko Karla'k, jaiio-berri, bere lenengo negar-oiua jaurti zuen une ta momentu zoragarria, ezta Joseba'ren begitu samur birloratua ere, nere besoetan bere semea eskeiñi nionean.

Ta emen gabiltza gaur aita-ama guztien zori ta gertakari ontan sarturik, bizi-itxasoan zear. Ezin genezake, onezkero, atzera egin. Aurrera beti! Opa izan genduen seme au ta geure maitasunetik jaioa degun au erantzun-bear bat degu, naitaez, bizitza osorako. Aitatasunak eta arrotasunak berekin ditun poz-atsegiñak somatu ta nabari alean, are argiago dakusgu gaiñ degun erantzun-bear orren joan-etorri ta ondorena.

Karla'ren etorrerak, ezin dezakegu ixillik euki, jantzi berriz apaindu du gure bizitza. Gure maitasuna ots-otsean azi ta indartu ba'litz bezela, betarte berri bat iritxi balu bezela. Karla'ren jaiotzak beraz, tink ezarrita, beti-beti iraungo du gure biotzetan.

EZ GERA ABERATS IZANGO

Nere aldetik ba-liteke bear bada parregarri izatea; baiña gaur ez nuke len bezelako

segurantzakin esango: «Zortzi seme-alaba dauzkat». Onako edo erantzunaren beldur naiz: «Oa ortik; erruki nakio ire emazteari. Ez geiago olako jolasik».

Eztet uste, alere, senar burugin eta nerekoiegia naizenik. Ogetaz urteak daramazki-gu ezkondurik, eta geure bizi-modua oheratzearren lanari lotua bizi naiz atertu gabe. Sukalde aukerakoa dute nere seme-alabak: bear dutenetik etzitzai e palta ezertxo ere. Ta *nere* emaztea, etxeko andre mazal arduratsua baita, ezta egundo ere uluka ta illeta jotzen ibilli bere adur-zoria dala-ta.

Urte askuan ez gera —nolabait esan bear— alkarrekin kalera irten: ez genuen geure sema-alabak nori utzi. Ta orain, erre egin genezakean arren —seme-alabak azita dauzkagulako—, gutxitan baiño ez degu egiten, diruz urri ta exkas gabiltzalako. Nik bada bizi izateko aiña irabazita ere, ezin genezake erokeririk egin gelditzen danarekin. Garbitzeko makiña bat nere emazteari eskeiñi al izan orduko, luzaro ian eta lan egin bear izan det. Panparroikeri aundi bari bizi naiz, edo obeki esan: beartsuen maillan; baiña ez gera ezertaz damutzen, gure benetako aberastasun gere seme-alabak dira-ta.

Ogetabi urte auetan izan degu kezkarik eta larrialdiak; beti, alere, bizi izan gera gaztetasunez inguratuak, irriparrez eta kantuz goxotuak, poz-atsegiña ren euripe samurrean. Etxe-lanak egiteko ez degu egundo ere ordaindu al izan neskatxik: geure seme-

alabak, aziaz dioztelarik, etxeko lanetan esku artzera oitu izan ditugu.

Gure guraso-lana ez da oraindik bukatu. Oindiño momentu zail garratzak izango ditugula, ba-dakigu; baiña uste on eta itxaropenaren besoan indarturik bizi gera. Ez gera sekula ere damu izan zortzi seme-alaba izanaz.

SEME-ALABAK IZATEKO BAKARRIK EZKONTZEN OTE DA?

Bikote batek, ezkondu ezkerotzik, sutegi edo bizitza bat, abi bat egin oi dute, berez-berez egin ere. Sutegi au, lenengo senar-emazteak osotzen dute, ta gerotxoago, beren batasunetik datozten seme-alabak. Guztiak bat egiñik, urteekin aziaz dioan sendi edo familia dagite. Seme-alabak, erantzun-bearra dutenak dira; eztira gauza ere, nor baizik. Eta ez da errez, nor au, ots, seme-alabak azi ta ezitzea, bear bezela beintzat. Lan pizgarria bai, baiña nekeza, buru-uka pen asko eskatzen duena.

Galdera bat, alere. Seme-alabak izateko bakar-bakarrik norbait ezkontzen ote da? Albait eta semerik geien eukiteko, bear bada? Ezkonduen maitasunak ere, ez al ditu eskaera bere-bereak? Ezkontza guztiak, seme-alaba askodun familiak eratzeraz deituak

ote ditugu? Ikusi, ondoren, senar-emazte batzuk zer dioten. Eta, azkenez, ezkontzako sakramentuari buruz oar batzuk.

EZ GERA TRESNAK

Gai oni gagozkiola, gaur batez ere, idazki txit jakingarriak artu oi ditugu. «Ez —dio emazte batek—, ez gera ezkontzen seme-alabak izateko bakarrik. Orrela ba'litz, emakumeok ortarakoxe bakarrik balioko genuke. Urtean urtean, ogei urte ta geiagotan, seme bat eukitzea elitzake errazoi gabea izango. Alere, taiu gabea ta eziña litzakigu ori. Izan ere, nork aziko luke olako famili bat?

Ez, gure arazoa ezta aurak munduratzea bakarrik; azi, jaten eman, jantzi, eskolatu ta gizon egitea ere, geure gaiñ deguna da: bat, bi, naiz bost gizon egin bear ditugu. Ta edonork daki, egun-argia bezin ditzikor baita, kopuru aundiko naiz aziegiak diran familikoen buru-auste ta istilluak, seme-alaba gutxiagorekin nasai bizi izango lira-ken senar-emazteena alegia. Edo-ta —zeinbat ez ote dira?— izenik ez duten etxol eta txabola zuloetan moltzotzen diran aietakoen.

Aurak ere, aunditu ta kaskondu ditezten, beren maitasun-giroa bear dute; ez gero

batek bakarrik, bakoitzak bere nor danez, ez moltzoka, baizik. Bai, ark naiz onek bizi izateko toki pixkat bear du, naiz-ta askorik ez. Eta nola iazn liteke ori etxe-zizku ta gelak ain estu-medarrak dirala, alkarren gaiñ eta bekoz-beko, zirkiñik ere ez egiteko moduan bizi diranean? Nola diteke, amak, etxeko zeregin eta lanakin txit zanpatua, bere seme bakoitzari bear lukean bezela zerbait emateko, bere denbora-poxi bat noski, astirik ez duenean?

Ezkontza bakoitzak, nere iritziz, bere indarrak neurtu bear lituzke. Onek ez du esan nai Jainkoagan usterik ez degunik. Buru buztanka: aintza ta omena ematea dezu. Berak ez al gaitu errazoidun izaki egiten?

EZKONDUEN MAITASUNAK BERE ESKABIDEAK DITU

Ezkondu dan emakumea ezta bakarrik bere semeen ama; senar bat be ba-du. Ta arekin ahaztutzea ezta litekena. Bi nortan aragi bakar dira, ta biotz bat. Ezin, beraz, alkar bertanbera utzi.

Emaztea erdikide degu senarrakin seme-alabaekiko erantzun-bear latzean. Senar-emazteak, beren alkar maitasunean, indarra aurkitzen dute; geiago, barne-arnasa ere bai —ta noiakoa bear dan askotan— beren

aurrak egunik egun azi ta ezteko, aurrera eraman al izateko.

Maitasuna, suarekin berdindu oi da. Sua, erregarria emanik, zaitu egiten degu. Sukalde naiz etxe-bizitza bat, au da, famili bat, pixu-berdindua izan dedin, seme-alabak ez dituzte beren gurasoak irentsi bear. Ez, auek naitaez beren bizitza ere egin bear dute, ortarako bear duten astia arturik; eta au, beren maitasunaren onerako, beren seme-alaben onerako, sukalde osoaren onerako.

Senar-emazteen maitasuna degu, noski, etxeko sugar bizi-bizia. Maitasun orrek, ezkontza barruan, azi, geitu ta eratu bearra du. Azi ta aunditu, bai, ezkontzako bizitza osoan zear. Au ez det uste erokeri edo bear eztanen bat esatea danik. Jainkoak ez al du ezkontzea jarri senar-emazteen zorionerako ere?

SU-ZOKO BAKOITZAK BERE DEIA DU

Onela aitortzen digu sendagille ezkondu batek: «Ezkongai geran bitartean errez iruditzen ditugu ainbat seme-alaba eukitzea ta olakoak. Ameslari agertzen gera. Asmo ta erabakiak artzen dira; baiña, geienetan, bizitzeak nastu ta gainbera **botatzen** dizkigu. Emazteak eta **biok, ezkondu aurretik,**

bost edo sei-seme-alaba nai genitun. Iru dauzkagu, ta berakin gelditu nai genuke.

Auzotegi bateko sendalari naiz, ta ez det neretzat minutu bat ere artu al izaten. Nere gaixoak irentsi oi didate, esan oi danez, denbora guztia. Ozta-ozta daramat familiko bizitza ere, ta nere emazteak eta seme-alabak ongi oartu ta konturatzen dira onetaz. Bizimodu ito au etzait egoki. Ez, iñolaz ere!

Ikasle nintzala, barne-deiari jarraitu nairik, bizibide bati oratuko ta osakintza aukeratu nuen. Pozik nago ontan, berari emana ta lotua bizi naiz osoan. Ezkondu gabe gelditu bear ote nuen? Etzait iruditzen. Maite det nere emaztea, maite ditut nere seme-alabak ere. Baiña ba-da gero ta argiagoko ikusten dedan zerbait: ez det, egiazki, famili askodun aita izateko garrik.

Su-bazter guztiak daudela, uste det, bizia jori ta esku zabalez ematera, Jainkoak deituta. Baita uste det, ezkondu guztiak ez dutela dei berdiña ere, denak ez daudela sendi askodun famili bat osotzera deituak. Auzi onetan, nire emaztea ere, osorik dator nerekin.

EZKONTZA, MAITASUNEZKO SAKRAMENTUA DEZU

Erabaki degu: ezkontzen goaz. Zer dala-ta? Alkar maite degu. Erantzun ona, ziñetan. Ezkontza sakramentu bat da, maitasuna sakratu ta onesten duena.

Oi bezela seme-alabak izatea da senar-emazteen deiaren zatirik beiñena. Jainkoak antolatatu zuen ezkontza sortzerakoan. Elizak auxe gogorazten die ezkongaiak sakramentua artzen duten une berean. Ezkonduen maitasunak aunditu bear ditu, ta zabaldu arrigarriri, famili baten goibe ta neurriak.

Ba-dira alere, senar-emazteak nai izan arren, seme-alabarik ez duten ezkontzak. Olako ezkontzak ezta origatik bere barne-indarra galdu. Seme-alabak munduratzea ezkontzaren elburu bakarra; baita ba-du jomugatzat, oso berezitzat, Adan'ek eta Eba'k atsegin-baratzean alkarrekiko euki zuten prestutasuna senar-emazteen maitasunari ematea ere.

Seme-alabak mundura ekartzea, ezta naikoa. Azi ere egin bearra degu, gizon biurtu, kristau-bizitza eman. Eta maitasunezko egintza arduratsu au osatu dezaten, senar-emazteak, beren alkar maitasunaren eta biotz zabaltasunaren esku-arte ta eginbide guztiak naitaezko dituzte.

Alik eta semerik geien mundura ekartzera ez daude beartuta ezkondu bizi diran andre-gizonak. Ernardura, sortzea bezela, ezta nai ta naiezko egintza, azkea baizik; au da, maitasunezko egintza.

Sutondo guztietan auzi au aztertu izan da: aziaz dijoan familian alik eta oreka ta neurririk obeena zaindu al izateko, jaiotza batetik bestera zenbat denbora igaro bear duen, alegia. Urte bi edo iruko epea, egokia dirudi.